

Kvennablaðið kost-
ar 3 kr. innanlands
erlendis kr. 3 60
(1 dollar vestan-
hafs) $\frac{1}{2}$ verðsins
borgist fyrirfram, en
 $\frac{1}{2}$ fyrir 16. júlí.

Kvennablaðið.

Uppsögn skrifleg
bundin við á-
mót, ógild nema
komin sé til á-
gef. fyrir 1. okt
og kaupandi haf
borgað að fullu.

24. ár.

Reykjavík, 30. maí 1918.

Nr 5.

Búnaðarskólar kvenna.

Landbúnaðarskólinn á Rímforsa.

III.

Garðræktar námsskeið kenslukvenna felur í sér matjurtarækt og blóma, alifuglarækt og handavinnu.

Á þenna hátt fá nemendurnir fullkomna kunnáttu og æfingu í að standa fyrir umferðaskóla eldhús námsskeiðum og umferðahúsmæðra námsskeiðum til sveita. Sömu leiðis til að verða forstöðukonur við búnaðarskóla kvenna til sveita, að verða kenslukonur í matjurtla- og garðrækt, »slöjd« og ýmsum af auka-atvinnugreinum búnaðarsins.

Til þess að fá inntöku í Rímforsaskólann útheimtist að hafa náð prófi frá hærri kvennaskólunum, eða að hafa fengið jafnmikla mentun, eða að hafa gegnið gegn um allan alþýðuskólann og alþýðuháskólanámsskeiðin. Þeir umsækjendur sitja fyrir, sem líka hafa fengið dugnaðarvottorð í praktiskum störfum, og eru vanir við almenna sveitavinnu. Af þeim sem hingað til hafa gengið gegnum Rímforsaskólann, hefir 43% gengið gegn um hærri kvennaskóla, eða haft tilsvareandi mikla þekkingu til brunns að bera, en $\frac{1}{2}$ lokið bæði alþýðuskóla- og alþýðuháskólanámi. Nær því allar námskonurnar hafa verið vanar við alla sveitavinnu.

Þekkingin á sparsemi og hagnýtni í öllu því, sem við kemur heimilisrekstrinum, á-líta menn vera hyrningarsteinana sem góðar húsmæður létu að reisa heimili sín á. Því hafa margir, sem fást við þessi mál og þekkja bezt til alþýðunnar, álitnið, að það væri einmitt í þessum efnum, sem kenslukonurnar sem tækju próf frá Rím-

forsaskólanum ættu sérstaklega að taka tillit til sveitafólksins. Aðaláherslan er því lögð fyrra skólaárið á þessar námsgreinar með því þá er í 3 mánuði einungis kend heimilisleg hagfræði, og 2 mánuðir, sem kend er slöjd, þvottur, hreinsun og tiltekt í húsinu.

Innihússvinnudeildin (huslig ökonomi).

Grundvallarreglurnar eru ákveðin reglubundin og velgerð vinna, sem nemendurnir vinna eftir ákveðinni röð, og bera sjálfir alla ábyrgð á. Á hverjum degi eru 6 stundir ætlaðar til praktískra starfa, enda verða nemendurnir að leysa af hendi alla vinnu, sem með þarf á hinu stóra heimili. Sömu leiðis vinna þeir sjálfir alt, sem með þarf til allra hreinsunar og daglegrar ræstunar skólans og því sem í honum er, nema daglegan uppvott mataríláta, sem vinnukonurnar gera sína sérstöku daga. Mest af skólastörfunum er unnið fyrri hluta dagsins. Þó er oftast ætluð 1 klst. til ýmsra hreingerninga síðari hlutann, og svo til að sjá um kvöldmatinn.

Í allri kenslunni er lögð áhersla á að nemendurnir verði leiknir í öllu því, sem útheimtist á sveitaheimilum, af því að það er fyrir sveitirnar aðallega að þessi skóli var stofnaður. Alt er útreiknað og unnið eftir venjum á stórum sveitaheimilum, eftir því sem unt er, enda er það hægra á heima-vista-sveitaskóla, en ef það væri skóli, sem gengið væri á nokkrar stundir á dag.

Praktisk eldhússtörf eru:

Einfaldur matartilbúningur á smábændaheimilum, sem þó á að vera breytilegur, nærandi og verulega vel til búinn, og svo ódýr sem unt er með því móti. Af þessu er margt kálmeti. Af finni matreiðslu er að eins svo mikið kent, að nemendurnir

geti búið til það, sem þarf við hátíðlegri tækifæri, bæði í tilbúning matarins og framleiðslunni, til þess að setja á mál-tíðina hátíðablæ. *Brauðbakstur* og *köku-bakstur* bæði af grófari og finni gerð. — *Slátursgerð* í stærri og smærri stíl ásamt *súrsun*, *söltun* og *reglum* fyrir niðursúðu og matargeymslu, geymsla *áva:ta*, *berja* og *kálmelis*, sérstaklega eftir einföldum reglum, sem hægt sé að fylgja á fátækustu sveitakotum kostnaðarlítið, svo sem þurkun þeirra og að sjóða niður í sjálfum flöskunum. Sömu leiðis eru ýmsar nýjar aðferðir reyndar og kendar.

Bóklega kenslan í hagsýnni heimilisstjórn er kend bæði með vissri *bóklegri tímakenslu*, með *sýningum* (Demonstration), og *praktiskri hússtjórnarkenslu* í sambandi við verklegu störfin. Kostnaðaráætlanir og útreikningar yfir matinn daglega eru teknar upp í kensluna, ásamt ýmsum kostnaðaráætlunum viðvíkjandi útgjöldum heimilisins.

Nemendum er skilt í flokka, sem kallast heimili, og hefir hver þeirra sína eigin húsmóður í hvert sinn, sem ber ábyrgð á öllu, sem hennar heimili eyðir og gerir, meðan hún stendur við stjórnina.

Til þess að verulagt gagn verði að hinu 3 mánaða námsskeiði í eldhússtörfum fyrra árið, útheimtisist að nemendurnir hafi áður lært undirstöðuatriðin í þess konar störfum.

Á skólaeldhússnámsskeiðinu er hússtjórnarkenslan sér í lagi falin í að auka þá þekkingu, sem nemendurnir höfðu fengið á heimilisstörfum og bæta ýmsu við, t. d. matartilbúningi handa veikum, finni matreiðslu, næringargildisútreikningum o. s. frv. og í öllu þessu fá nemendurnir æfingu, ásamt þeim fer oft fram sýningarkensla (Demonstration) þar sem þeim gefst gott tækifæri til að sýna þekkingu sína og myndarskap, og einnig að æfast í því að skipa fyrir og gefa ábyggilega kostnaðar-reikninga. Þegar nemendurnir eru orðnir æfðir í þessu, þá fá þeir einnig að sýna slíkar æfingar kvenfólkinu úr nágrenninu,

sem bæði nemendurnir og konurnar hafa haft ánægju og gagn af. Slíkar æfingar fara mjög oft fram á hverju námsskeiði svo að nemendurnir verða vanir við að kenna og segja öðrum fyrir.

Handavinna (Slöjd).

Almenna kenslan í þessari handavinnu kvenna fer fram síðari hluta vetrar og á vorin, samhliða garðræktinni. Markmiðið er að gera nemendurna nokkuð færa í handsaumi og maskínusaumi, að þrjóna, sniða og vefa. Þau sýnishorn, sem nemendurnir búa til, eru gerð eftir því, sem venja og þarfir sveitafólksins útheimta, svo hentugt, einfalt og ódýrt, sem unt er, en þó svo að það auki þægindi og fegurð heimilanna. Í öllu þessu er lögð áhersla á að vefnaðarvörurnar, sem framleiddar eru, séu úr góðu efni.

Við vefnaðarkensluna er sérstaklega lögð áherzla á að nemendurnir læri að reikna út voðina, hvað mikið garn fari í hana, hvaða skeið sé hæfilegust, hvernig eigi að setja vefinn upp o. s. frv. Svo venjast þeir á að finna út uppdrætti, velja saman liti o. s. frv.

Fyrra árið á hver nemandi að búa til öll nærföt af mismunandt lögun og efni, ungbarnaföt og alt þeim tilheyrandi, kvenblúsar og kjóla, vefa handklæðavoð, á 2—4 sköftum, og eina bómullarvoð. Vinnist nægur tími til, skal líka vefa fleiri vefnaðar-tegundir.

Annan veturinn eru handavinnutímar allan veturinn, þangað til að garðyrkjan hefst. Við það fer nemendum fram í því, sem þær hafa lært, og auk þess bæta þær við fatasaum, að vefa gólfduka, gluggatjöld, vasaklúta, áttstefnan dregil o. s. frv.

Nemendum er einnig kendur þvottur, og að leggja hann í bleyti. Áhersla er lögð á að kenna hvernig fá megí fötin fallegust og fyrirhafnarminst án þess að skemma þau með nuddi eða skaðlegum efnum. Þetta fæst einkum með því að »beykja» þvottinn fyrst og nota svo þvottavél. Í hvert sinn þvo 4 nemendur saman venjulegan nærfatnað, og annan algengan léreftstþvott, ullarföt og mislit léreftsföt til sam-

ans, 42 kílógr. að þyngd. Hver nemandi fær einnig að taka nokkuð af sínum eigin fótum. Auðvitað verða þeir að ganga algerlega frá þvottinum og skila honum sléttum og fallega samanlögðum. Sömu leiðis er þeim kent að þvo »fíltúka«, ábreiður og gluggatjöld. Viðgerð á öllu, sem er í óstandi og slitið, fylgir með.

Fyrstu skóladagana fá nemendurnir til sögn í aðalreglunum við að taka vel til í herbergjum og þvo þau og þerra daglega, ásamt aðalhreingerningu. Verklegu æfinguna fá þær daglega við að halda herbergjum hreinum og með því að gera smáherbergi hrein hátt og lágt undir umsjón kenslukonunnar.

Gardyrkjunámið.

Það er ætlað til að veita nemendunum þekkingu og æfingu í að rækta og hirða lítinn matjurta- og blómgarð, við hæfi smáheimila. Fyrsta sumarið byrjar kenslan í apríl og endar í sept., en tekur að eins hálfan daginn. Þá fá nemendur mánaðartíma til að vera við smábændanámskeiðið, og til að læra að gera sér mat úr garðavöxtum og kálmeti, og þurka það eða sjóða niður til vetrargeymsln.

Annað sumarið byrja menn í marz og halda áfram til sept. allan daginn.

Fyrsta árið fá nemendurnir grundvallarþekkinguna í garðrækt. Þá vinna þeir 5 í hóp saman í hverjum matjurtagarði. Í hverjum slíkum garði eru alls konar grænmeti, auk þess aldintré, berjarunnar og blóm. Nemendurnir grafa og bera í garðana, sá og planta, og hirða daglega allt, sem þar er að vaxa. Auk þess færa þeir reikninga yfir öll útgjöld og tekjur garðsins bæði í peningum og vörum.

Auðvitað geta ekki allir tekið öll námskeiðin fyrir. Þeir nemendur sem velja sér garðyrkju og handavinnunámskeiðin seinna sumarið, sem ætluð eru kenslukonum aðallega, fá hver fyrir sig dálítinn sérstakan garð til hirðingar, sem þeir rækta aðallega upp á eigin hönd, og gera sér sjálfir ákveðnar reglur með vinnu og ræktun og fyrirkomulag í öllum atriðum. Auk

þess hafa þessir nemendur alt á sinni könnu sem heyrir til að skera eða klippa tré, og sjá um jarðbekki með blómum og plöntum, sömuteiðis um pottaplöntur.

Bæði árin læra nemendurnir að sundurgreina ávexti og búa þá út í fallegar sendingar til sölu.

Aðaláherslan á bóklegu kenslunni er fyrsta árið. Annað árið fullkomnast nemendurnir í sérstökum atriðum, sem verklega námið útheimtir, sem þá er tekið fyrir.

Bæði árin fást menn dálítið við garðræktarteikningar.

Smábændabærinn.

Það sem aðallega sérkennir Rímforsaskólann er smábændabærinn hans, og svo mikið þykir mörgum vert um hann, að þeir kalla hann »hjarta skólans«. Þegar nemendur hafa verið nokkurn tíma við skólann og þykja nægilega æfðir í líkamlegri vinnu, þá eru þeir sendir út í smábæinn, helst 5 saman. Vinnunni er þá skift í 5 greinar. Húsmóðurstörf, mjólkurmatseljustörf, fjósakonustörf sem einnig hirðir svín og alifugla, garðyrkju og handavinnustörf.

Allir þessir nemendur borða þar allar máltíðir ásamt kenslukonunni, og húsmóðurstörfin eru að sjá um allan þenna litla búskap, bæði utanhúss og innan. Hún á að setja upp matarseðilinn fyrir hverja viku, útvega allt sem til búðsins þarf og sjá um að afurðir búðsins, kjöt, flekk, mjólk og jarðaravextir séu notaðir eða seldir á réttum tíma, svo ekkert ónýttist. Svo á hún einnig að halda bænum eða stofunni og eldhúsinu í fyrirmyndarreglu, sjá um þvott, bakstur og slátrun. Þegar mikið er að starfa við þetta, fær hún hjálp hjá híaum sem vinna með henni þarna. Kl. 5^{1/2} fer húsmóðirin á fætur, og oftast gengur hún síðust til hvílu. Báðar fjósakonurnar byrja verk sín jafn snemma. Önnur þeirra sér um að gefa kúnum og mjólka þær, hreinsa fjósið, gefa kálfum og geitum. — Hin stúlkan sér um svínin og hænsnin.

Sérstök mjólkurskemma eða »rjómaður»

er þar einnig og þar ríkir og ræður mjólk-urmatsefjan, þar tekur hún á móti mjólk-inni þegar hún kemur úr fjósinu, þar skilur hún hana, strokkar og ystir. Þar eru búnir til bæði ódýrari og dýrari ostar. Skólinn er auðvitað stærsti viðskiftavinurinn, en þó eru bæði ostar og smjör selt út af skólanum.

Grasbletturinn kring um bæinn er gerður að görðum, sem ein af þessum 5 nemendum sér um. Hún sér líka um að allar þær afurðir séu notaðar á sem hentastan hátt, sem bezt á við á smábæ. Þegar regn eða vont veður er, svo ekki er vinnufært úti þá tekur handavinnan við innanhúss. Þá er hinn alkunni sænski heimilisíðnaður tekinn upp, ofnir einfaldir handklæðadreglar, borðdúkaefni og gluggatjöld og sófa- og stólafóður.

Auðvitað skiftast störfin nokkuð eftir því hve margir nemendur taka þátt í þeim. En reglan er að þeir taki þátt í öllum störfum bændabæjarins til skiftis fyrri skólaárið. Þeir nemendur sem ætla sér aðallega að læra búnaðarstörfin eru þar venjulega líka seinna sumarið, eftir sömu reglum, og fá þá líka við bætt mánaðar húsmóðurnámsskeiði á sjálfum skólanum.

„Blómgarðsvörðurinn“.

(Eftir Rabindra Nath Tagore.)

III.

Þú leikur þér að mér, til þess eg læri ekki ofvel að þekkja þig.

Þú glepur mér sjónir með glotti, sem á að hylja tárin.

En eg þekki, já, eg þekki brögðin þín.

Aldrei segir þú það, sem þú helst vildir segja.

Til þess að mér fari ekki að þykja vænt um þig, gabbar þú mig þúsund sinnum.

Til þess eg telji þig ekki með múgnum, gecymir þú þig einungis fyrir þig sjálfa.

En eg þekki, já, eg þekki brögðin þín.

Aldrei gengur þú þann veg sem þú helst vildir ganga.

Þú heimtar meira en allir aðrir og því þegir þú.

Kæruleysislega brosandir forðast þú allar mínar gjafir.

En eg þekki, já, eg þekki brögðin þín.

Aldrei vilt þú taka það, sem þú helst óskar þér.

IV.

Þú ert hið þjótandi aftanský á mínum drauma himni.

Eg gef þér ávalt liti og lögun með ástarlöngun minni.

Þú ert mín, og einungis mín, þú, sem dvelur í mínum óendanlegu draumum.

Fætur þínar eru rósrauðar, með glampa af minni hjartans þrá, safnað af sólarlagsljóðum mínum!

Á vörum þínum er beiskur sætleikur frá bragðinu af minnu þjáninga-víni.

Þú ert mín, og einungis mín, þú, sem dvelur í mínum einmanalegu draumum.

Með skugganum af ástarákafa mínum hefi eg myrkvað auga þitt, þú, sem ert gestur í insta dýpi augnatillíta minna.

Eg hefi fjöttrað þig og bundið, ástin mín, í neti ljóða minna.

Þú ert mín, og einungis mín, þú sem dvelur í mínum ódauðlegu draumum.

V.

»Hvað hendur yðar gefa sjálfviljuglega, það þigg eg gjarna. Eg bið ekki um annað«.

Já, jú, eg þekki þig litilláti betlari, þú biður um aleigu manna.

»Ef þér væruð að eins eitt einstakt blóm handa mér, þá mundi eg bera það mér við brjósta«.

En ef það hefði þyrna?

»Eg vildi pola þá«.

Jú, jú, eg þekki þig litilláti betlari. Þú biður um aleigu manna.

»Ef þér að eins einu sinni vilduð lyfta ástar-augum yðar móti augliti mínu þá mundi það gera líf mitt farsælt út yfir dauðann«.

En ef augnatillitið yrði grimmilegt.

»Eg vildi láta það gegnumbora hjarta mitt«.

Já, já, eg þekki þig litilláti betlari, þú biður um aleigu manna.

Alþýðufræðsla og skólaeðhús.

Margir halda því fram að alþýðufræðslan verði að byggjast á heimilunum. Þau séu eini, rétti grundvöllurinn. Skólarnir taki börnin alveg burtu frá þeim. Þar sé of langur námstími, börnin þreytist og eftirtekjan, eða hinn andlegi þroski barnanna verði ekki þar eftir. Bezt sjáist þetta á þekkingu fólks í sveit og kaupstöðum. — Sveitafólkið sé venjulega betur að sér, en hafi þó notið miklu styttra náms í barnaskólum en kaupstaðarfólkið. Heimilin verði því að annast barnafræðsluna, ef hún eigi að verða góð og eðlileg. Annars missi þau áhrifin yfir börnunum, sem sé svo nauðsynleg við allt barnauppleði.

Auðvitað ætlu heimilin helzt af öllu að annast allt uppleði barnanna. Heimilin, eða foreldrar og vandamenn barnanna, sem ala þau upp og hafa alla ábyrgð á þeim, hafa heldur ekki af fúsum vilja gefið frá sér barnafræðsluna. Það hafa að eins verið hinir breyttu tímar, sem hafa gert þeim ómögulegt að annast hana lengur, svo í lagi færi, og hún samsvaraði þeim kröfum, sem þessir tímar útheimta.

Auðvitað eru góð heimili beztu skólinn, sem börn og unglingar geta fengið. — En þau eru því miður orðin fá, sem hafa ástæður til að taka alla þeirra fræðslu að sér. Alt er að verða því til fyrirstöðu. Vinnufólksleysið tekur upp tíma húsbændanna. Jafnvel börnin og unglingarnir fengju varla nokkurn vissan námstíma daglega á þann hátt, fyrir alls konar óró og heimilisönnum. Viða eru heldur hvorki húsbændur né aðrir á heimilinu færir um að veita reglubundna undirstöðufræðslu. Hafa oftlega hvorki hæfileika né þekkingu til þess. Slíks er heldur ekki að vænta, því að alt fræðslufyrirkomulag þessara tíma er alt annað en hin gamla sjálfsmenntun heimilanna. Nú nægir ekki að læra að stauta, og komast svo fram úr þeim fáu sögum og kvæðum sem börnin gætu náð sér á heimilunum, eða utan þeirra, eftir því sem

þau eru til þess fallin. Fullorðinsárin þurfa alt annan undirbúning en áður. Nú biða unga fólksins alt önnur störf oft og tíðum, en foreldra þeirra á sama aldri, og þau útheimta alt aðra þekkingu. Og því kjósa menn auðvitað það næst bezta, sem er skólafræðsla, þegar hitt virðist orðið ómögulegt og ófáanlegt.

Á þessu byggjast fræðslulögin og barnaskólarnir, hvort sem það eru skólar í kaupstöðum, heimavistarskólar í sveitum eða umferðakensla. Það verður þá að eins aðkomandi kenslukraftar sem annast fræðsluna og hafa að meira eða minna leyti ábyrgð á henni, en heimilin, sem eiga að annast undirbúninginn undir fræðslustundirnar. Og það veitir þeim oftlega fullerfti.

Margir halda því fram að of mikil áberzla sé lögð á bóklegt nám barna á unga aldri. Af því verði þau löt og sljó. Ef bóklegu kenslustundirnar væru færri, en verklega kenslan meiri, ásamt leikfimi, þá mundi heilsa barnanna verða betri: og sjálft bóklega námið mundi einnig engan skaða af því biða; með færri kenslustundum mundu börnin geta þá lært það sama og áður, eða jafn vel meira, og um leið hafa lært ýmsa nauðsynlega vinnu. Og það væri æskilegast. Eins og nú sé komið, taki skólinn börnin frá heimilunum, einkum í kaupstöðum. Drengirnir venjast á götulíf og telpurnar líka. Hvorutveggja verði bæði löt og ófær til heimilsstarfa, enda hafi þau lítinn eða engan tíma til að læra þau, að frádregnum námstíma sínum, bæði í skóla og heimahúsum, og nauðsynlegum fristundum, til hressinga og leikja.

En það er þetta tvent sem skólinn á að sameina, að fræða börnin og gera þau hæfari til starfa á heimilunum. Öll kensla á að stefna að því. Barnafræðslan er fyrsti grundvöllurinn undir góða alþýðufræðslu. Svo kemur framhaldsfræðsla og sérnám.

Þess vegna er það nú orðin almenn krafa þeirra, sem nokkuð þekkja til fræðslumála og er ant um alþýðufræðsluna, að í barnaskólann sé bætt handavinnu, leikfimi og kenslu í heimilisstörfum, einkum mat-

reiðslu, og þeim námsgreinum sem heyra þar undir, t. d. heilbrigðisfræði, efnafræði og náttúrufraði, að því leyti, sem þær námsgreinar snerta matreiðslu og heilbrigði manna. Þetta yrði, eins og alt barnaskólanám á að vera, að eins byrjunarstig, sem gerði stúlkubörnin fær um að skilja betur heimilisverkin og þýðingu þeirra fyrir sál og líkama manna, og gæfi þeim undirstöðuþekkingu í þeim störfum, sem daglega fara fram á heimilunum.

Nú er það öllum vitanlegt, að meiri hlutinn af stúlkubörnunum eiga það ætlunarverk og lífsstöðu fyrir hendi að stjórna heimili og verða mæður. Þær verða sem eiginkonur og mæður síðar að sjá um bú og börn, og þá ætti einnig frá barnæsku að búa þær undir það. Þær ættu þegar í barnaskólanum að fá undirstöðukenslu á fyrstu byrjunarstigunum að heimilisstörfum, svo sem í handavinnu, t. d. saumi, þrjónaskap, fataviðgerð og matreiðslu. — Það er þessi kensla, sem með hverju ári verður almennari í alþýðubarnaskólum annara þjóða. Auk þess, sem vissar kenslustundir á viku eru ætlaðar til handavinnu, þá eru skólaeldhús sett upp við hvern barnaskóla, þar sem stúlkubörnin fá sína fyrstu kenslu í daglegum, góðum matartilbúningi, og öllum eldhússtörfum. Um leið og skólinn því gefur stúlkubörnunum æfingu í þessum störfum, með tilliti til þeirrar væntanlegu húsmóður- og móðurköllunar og starfsemi síðar á æfinni, þá gefur hann þeim einnig fyrstu iðnmentun og sérþekkingu þeirra, sem þó ekki kemur í bága við reglur góðs uppeldis á nokkurn hátt. Húsmóður- og móðurstörfin eru svo margbreytt og mikilvæg, að uppeldi þeirra, sem síðar verða að taka þau að sér, verður að vera enn þá fullkomnara og fjölbreyttara en drengjanna.

Ríkin eða löggjafarvaldið reka börnin í skólana, og því ber því að sjá um að sú fræðsla verði bæði holl og hagkvæm, svo hún uppfylli þann tilgang sem lögin hafa, sem sé að skapa dugandi og heiðarlega þjóðfélagsborgara. Í samræmi við þessa

stefnu og tilgang löggjafarinnar eiga heimilin að vinna: fóstrendi og fræðandi, verndandi og styrkjandi, sem litil heild út af fyrir sig, en þó einn sterkur liður í þjóðfélagsheildinni.

Það er þetta ætlunarverk sem litlu húsmæðraefnin eiga síðar að uppfylla, og það er sannarlega hvorki létt né litilmótlegt. Allir virðast sammála um, í orði kveðnu, að það sé háleitt og lífsnauðsynlegt, hverju þjóðfélagi. Þess vegna er það einnig skylda ríkisins að leggja sinn skerf til, að húsmæðraefnin fái allan nauðsynlegan undirbúning undir þetta mikilvæga starf. Og til þess verður að byrja á byrjuninni. Það er ekki nóg að styrkja einn eða tvo kvennaskóla, sem eru handa efnaðri stúlkunum. Það verður að byrja á sjálfum alþýðuskólunum. Allar konur verða að hafa fengið undirstöðukenslu í heimilisverkum og heimilisstjórn. Og þá verður að byrja á barnaskólunum. Við þá alla ætti að vera skólaeldhús, sem stúlkubörnin fengju kenslustundir í, vissa daga á viku, að minsta kosti tvö síðustu skólaárin.

Það væri of hörð og ósanngjörn krafa að heimta að hver einasta kona væri *ædd* góð húsmóðir. Kynferðið er ekki einhlýtt til þess, þar þarf einnig þekkingu og þroska til. Heimilin standa og falla með húsmæðrunum, og séu þau hyrningarsteinar þjóðfélagsins þá ættu þeir að reisast á traustari grundvelli en hendingu einni. Því það má sannarlega hending kallast, ef óundirbúinn maður er settur í vandasama stöðu, og leysir hana vel af hendi. En það er vandasöm staða að skapa góð heimili, sem ekki verður af öllum konum heimtað hjálparlaust. Ríkin leggja karlmönnum til sérnámið, að meira eða minna leyti. Jafn vel í óbreyttustu iðnir útheimta sitt langa nám og æfingu í því. Húsmóðurstaðan og móðurstaðan er sériðn kvenna, sem þær verða að undirbúast til allar sem bezt. Í vöggunni er naumast hægt að skilja piparmeyjaefnin frá húsmæðra- og mæðraefnunum. Allar þurfa þær sérstakan undirbúning undir þessa stöðu, sem byrji í al-

þýðubarnaskólunum og tekið sé jafnan tillit til við alla framhaldsfræðslu þeirra.

Þar sem hússtjórnarfræðslan er komin langt á veg, heimta konurnar að allir skólar, sem konur stunda nám við, veiti þeim á einhvern hátt meiri eða minni fræðslu í þessu aðalframtiðar starfi þeirra. Jafn vel við ýmsa háskóla hefir komið til orða, að setja upp hússtjórnarnámsskeið. Og bóklega fræðslan er alt af að taka meira og meira tillit til sérstöðu kvenna, og þessarar væntanlegu framtíðar lífsstöðu þeirra. Því er skólunum breytt eða kenslu-fyrirkomulaginu víða þannig, síðan konurnar fóru að hafa jafnan aðgang að þeim og piltar. Víða í löndum eru samskonar skólaeldhúss-námsskeið algeng við gagnfræðaskóla og mentaskóla. Hér eru allir skólar með gamla laginu, sniðnir að eins fyrir karlmenn, sem ætla að stunda nám eftir gamla laginu. Nú þarf að fara að taka tillit til þess, að konur eru einnig farnar að sækja þessa skóla, og alt skólafyrirkomulag á að sniðast eftir því. Fyrir smásmíðar eða tré-»slöjd« piltanna ættu stúlurnar að fá handavinnu og matreiðslu. Skólaeldhús, eða matreiðslunámsskeið ætti að vera samfara öllum gagnfræðaskólum, handa stúlkum. Fyrri eru þeir ekki sannkallaðir gagnfræðaskólar fyrir þær.

Hialinskjöllinn hennar Önnu-Mariu.

Eftir Önnu Wall.

(Frh.).

Engin á öllum dansleiknum skyldi hafa fegurri búning. Elisabet föðursystir var dugleg; henni lá alt í augum uppi og hún gat alt, sem hún reyndi, og hún elskaði alla vinnu, sem hún tók fyrir, málaléristina sína mest, einkum auðvitað sínar kærsmámyndir. Fyrstu árin hafði Anna-Maria verið hennar fyrirmynd, til að geta mál að eftir henni. En nú þurfti hún þess ekki lengur. Nú þektu allir nafn Elisabetar föðursystur, og hún hafði meira en hún gat fullnægt af þöntunum. Það var gaman að komast þó loksins að takmarkinu, og fá viðurkenningu fyrir list sína, eftir að hafa stritað og barist og farið alls á mis svo lengi. Anna-Maria hafði

líka haft sitt að stríða við. Því fanst henni alt svo dýrlegt núna, eftir margra ára þreytu og strit.

En hvað var hún föðursystir að gera úti svona lengi, — svona óendanlega lengt? Og hvar var Tilda líka? Hve nær fékk maður mið. degismatinn, og hve nær varð byrjað á kjólnum? — Anna-Maria gekk fram og aftur um gólfid. Hún gat ekki haft ró í sér til að fara að gera neitt — ekki svo mikið sem að dúka borðið, eða kveikja upp eldinn, eða þræða nál.

Loksins! Það skrölti í »patentelásnum, dyrnar lukust upp og Elisabet föðursystir kom inn.

Anna-Maria flaug upp á móti henni með útbreiddan faðminn. »Kadetta« dansleikur! Hugsaðu þér, eg er boðin á »kadetta« dansleik. Og kjöllinn minn! Við verðum að vaka alla nóttina — hann verður að vera tilbúinn! — Orðin ultu út úr henni hvert ofan á annað.

Elisabet hló, og dró djúpt andann. Jú, þú ert góð, við verðum líklega að reyna það, sagði hún, en Anna-Maria tók eftir að rómurinn var ólíkur sjálfum sér, Eða ef til vill var það ekki. Það var máské þetta leiðinda orð *reyna*. Hér var ekki að tala um að reyna. Það varð að *takast*.

Hún fór nú í flýtsihugsunum að færa Elisabetu föðursystur úr kápunni og tylti sér á tá, til að ná hattinum líka, en gat það ekki.

Litla ungfrúin er of lág, sagði Elisabet föðursystir, og það var satt. Elisabet var há og tilkomumikil. Anna-Maria var eins og ekki neitt hjá henni. Og föðursystir var falleg með öskubjarta, slétta, hárið sitt, dökku augun sín, litla þegjandi og ákvarðaða munninn sinn og ljúfa, mjúka hörndsbleinn, sem fyrir nokkrum vikum var svo heilsulegur og hreinn eins og tvitugar stúlku. Máské voru augun lítið eitt dekkri í dag en venjulega, og útlitið meira alvarlegt og inn á við. Það getur verið. En Anna-Maria tók að minsta kosti ekki eftir því. Hún heyrði nú einmitt sér til ánægju hringt í diskunum fram í eldhúsinu. Þá var Tilda líka kominn heim. Anna-Maria varð að fara fram í eldhús, til að reka líka eftir henni.

En Tilda var leiðinleg. Hún sagði bara »já, já«, hvað sem Anna-Maria sagði, og purkaði sér um andlitið, annaðhvort með hendinni eða svuntunni. Hún vissi ekki hvort Tilda grét eða væri sveitt. — Hún þóttist viss um að það væri sviti, af því hún var svo feit, og hún gat orðið gröm, af því að hún þorði að ábyrgjast að kerlingin skildi ekki einu sinni hvað »kadetta« dansleikur var. Skritið hvað sumt fólk hefir litla tilfinningu fyrir því sem er hátíð og fögnuður hér í lífinu. Þá var föðursystir betri. Hún kunni líka að hlusta og taka eftir og vera viðkunnanleg. Anna-Maria var óþreytandi að masa